

علامه شرف‌الدین؛ از مناظره با علمای الازهر تا اعلام فتوای جهاد برای مبارزه با استعمار

علامه سیدعبدالحسین شرف‌الدین نسبت به مسایل سیاسی دیگر کشورهای اسلامی بی‌تفاوت نبود. او در لبنان به دنیا آمد، در مسجدالحرام اقامه جماعت کرد و در نجف اشرف آرام گرفت.

علامه سیدعبدالحسین شرف‌الدین نسبت به مسایل سیاسی دیگر کشورهای اسلامی بی‌تفاوت نبود. او در لبنان به دنیا آمد، در مسجدالحرام اقامه جماعت کرد و در نجف اشرف آرام گرفت.

به گزارش خبرنگار آئین و اندیشه باشگاه خبری فارس «؛توانا»، در دورانی که استعمار بر ایجاد اختلاف و تفرقه دامن می‌زد، عالمی فرهیخته به نام «؛شرف‌الدین عاملی» برای ایجاد وحدت اسلامی تلاش بسیاری را انجام داد، ایشان در عراق، لبنان، مصر، فلسطین و سوریه با تاکید بر اصل وحدت به مبارزه با استعمار پرداخت و خواستار این بود که شیعه و سنی در کنار یکدیگر به عظمت از دست رفته خویش باز گردند.

علامه سیدعبدالحسین شرف‌الدین در سال 1290 قمری در کاظمین به دنیا آمد، پدرش سید یوسف شرف‌الدین و مادرش بانو زهرا دختر آیت‌الله سیدهادی صدر بود، ایشان تا هشت سالگی در عراق ماند و همراه با خانواده به جبل عامل وطن اجدادی اش بازگشت. تحصیلات مقدماتی را در جبل عامل گذراند و نزد پدر صرف و نحو، منطق و سطوح فقه و اصول را فرا گرفت تا اینکه در هفده سالگی برای تحصیل در حوزه علمیه نجف راهی عراق شد، در نزد استادانی چون شیخ حسین کربلایی، شیخ محمد طه نجف، آخوند ملامحمد کاظم خراسانی، سیدمحمدکاظم یزدی، سیداسماعیل صدر، شیخ‌الشریعه اصفهانی و سیدحسن صدر کسب فیض نمود.

* علامه عاملی درصدد روشن ساختن مبانی اختلافی تشیع و تسنن برآمد

علامه عاملی بعد از پانزده سال تحصیل در حوزه علمیه نجف و سایر شهرهای عراق به درجه‌ی اجتهاد رسید و در همان جا به نوشتن مباحث فقهی پرداخت تا اینکه در سن 32 سالگی به سوی جبل عامل رهسپار شد و در آنجا با استفاده از علوم‌ی که اندوخته بود، در صدد روشن کردن ابعاد مختلف حکمت امامت و فلسفه‌ی سیاسی و مبانی اختلافی تشیع و تسنن برآمد.

چنان که شیخ‌آقا بزرگ تهرانی درباره‌ی او می‌گوید: «؛شرف‌الدین، احادیثی که از پیامبر و صحابه و اهل بیت روایت شده است همه را خواند، چه از مأخذ سنی و چه شیعه، آن هم به صورتی دقیق و توأم با تحقیق؛ تا جایی که می‌توان گفت او همه‌ی احادیث را فرا گرفت. و از این جا بود که به نشان دادن مسائلی و روشن کردن حقایقی توفیق یافت، که بسیاری از عالمان نیز، تا پیش از آن که قلم آزاد و منزله او آن‌ها را بپراکند، اطلاعی از آن مسائل و حقایق نداشتند.»

* تسلط شرف‌الدین عاملی به فصاحت و بلاغت

ایشان با پژوهش در تاریخ اسلام و با خواندن اسناد و نوشته‌های تاریخ اسلام، معتبر را از نامعتبر شناخت و حقایق را آشکار کرد، در عرصه خطابه و شعر و نثر نیز حضوری توانا داشت و سخنان فصیح علامه شرف‌الدین عاملی تسلط وی را بر نکته‌های ادبی و ظرافت‌های بلاغی نشان می‌داد.

علامه پس از بازگشت به لبنان علیه فئودالیسم و استعمار به مبارزه پرداخت، او که در هنگام اشغال لبنان و سوریه به دست فرانسویان فتوای جهاد صادر کرد، به همین دلیل محکوم به اعدام شد، به ناچار راهی مصر شد و در آنجا بود که جمله تاریخی خود را بیان کرد: «؛فَرَقْتُهُمَا السِّيَاسَةَ، فَلْتَجْمَعُهُمَا السِّيَاسَةُ»؛ «؛شیعه و سنی را سیاست و اهداف سیاسی از هم جدا کرد و باید سیاست آن‌ها را با هم جمع کند».

* شیعه و سنی را باید سیاست در کنار هم جمع کند

سخنان او را «؛رشید رضا» نویسنده مشهور مصری در مجله «؛المنار» چاپ کرد، سید بار دیگر به لبنان بازگشت و به مبارزات خود ادامه می‌داد، تا آن جا که فرانسویان شخصی را مأمور کردند تا به خانه او برود و سید را دستگیر کند و مدارک و طومارهایی را که او علیه استعمار فرانسه جمع کرده بود با خود بیاورد؛ اما آن شخص ناکام بازگشت. خانه علامه عاملی توسط عمال استعمار به آتش کشیده شد و کتابخانه شخصی او که محتوای تألیفات گران‌بها و چاپ نشده‌ی او بود، طعمه‌ی حریق گشت

علامه عاملی در اواخر سال 1338 هجری وارد فلسطین شد، چرا که به وطن خود نزدیک باشد و در آنجا به حال لبنانی‌های تبعیدی رسیدگی می‌کرد، تا اینکه پسر دایی شرف‌الدین که در نزد فرانسویان مود احترام بود، توانست وساطت حکم اعدام او لغو شود، همین امر سبب شد تا شرف‌الدین بتواند به وطن باز گردد.

* علامه عاملی نخستین عالم شیعه که امامت جماعت مسجدالحرام را برعهده داشت

در سال 1340 هجری قمری راهی خانه خدا شد و پادشاه عربستان ملک حسین استقبال با شکوهی از او به عمل آورد، علامه عاملی در غبارویی خانه کعبه همراه ملک حسین شرکت کرد و به خواست ملک حسین نماز جماعت را در مسجدالحرام اقامه نمود، این اولین نماز جماعتی بود که در مسجد الحرام به امامت یک عالم شیعی برگزار می‌شد.

* برگزاری جشن میلاد رسول اکرم(ص) توسط علامه عاملي در 12 ربیع الاول، به عنوان نقطه وحدت مسلمین از اقدامات وحدت‌آفرین علامه مي توان به شرکت ایشان در مراسم ولادت رسول اکرم صلي الله عليه وآله در دوازدهم ربیع الاول اشاره کرد که بعد از برگزاری جشن درمسجد و خانه خود، راهي مراسم اهل سنت مي‌شد. علامه سيدعبدالحسين شرف‌الدین هیچ گاه نسبت به مسایل سياسي ديگر کشورهاي اسلامي بي تفاوت نبود، او همواره پيشگام جنبش‌هاي آزادي بخش و حرکت‌هاي انقلابي در سرزمين‌هاي اسلامي بود، از جمله مي توان به مشوقين و تأييد گران جنبش عربي، مصر و ملي شدن کانال سوئز در سال 1956 ميلادي نام برد.

* آگاهی علامه عاملي از تحولات سياسي جهان اسلام به طوري که از جريانات ملي شدن صنعت نفت در ايران آگاهی کامل داشت و مردم لبنان را نیز در جريان اين حرکت ملي قرار داده بود، تا آن جا که به هنگام سفر آيت‌الله کاشاني به لبنان و دیدار با علامه شرف‌الدین مردم لبنان نیز از او استقبال شایاني کردند و آيت‌الله کاشاني از آگاهی مردم لبنان نسبت به مسائل ايران اظهار شگفتي کرد. علامه براي مقابله با استعمار و بيان عظمت اسلام کتاب «الفصول المهمة» را در 1327 هجري قمری به رشته تحرير درآورد، اين کتاب يکي از نخستين کتاب‌هاي شرف‌الدین و در واقع منشور وحدت اسلامي است و به بيان مطالبی که براي آگاه کردن مسلمانان اهل سنت و شيعة سودمند است مي‌پردازد، شرف‌الدین خود در سرآغاز کتاب مي‌گويد: «تنها و تنها با وحدت اسلامي است که اقدامات عمراني هماهنگ مي‌گردد، وسائل ترقي فراهم مي‌شود، روح تمدن جلوه مي‌کند، فروغ آسایش در آفاق زندگي مي‌تابد و يوغ بردگي از گردن همه برداشته مي‌شود.»

* «الفصول المهمة» منشور وحدت اسلامي است از آثار ارزشمند ديگر شرف‌الدین کتاب «المراجعات» است که يادگار اولين سفر پير بار علامه شرف‌الدین به مصر است، ایشان دريافته بود که بهترين نقطه‌ي حرکت به سوي هدف، دانشگاه الازهر بزرگ‌ترين مرکز علمي و ديني مسلمانان اهل سنت است، او به دانشگاه الازهر رفت و باب بحث و گفت‌وگو را با «شيخ سليم بشري» از عالمان و استادان بزرگ اهل تسنن آن دانشگاه گشود.

* علامه شرف‌الدین و شيخ سليم بشري در کتاب المراجعات مباني تقريب را بيان مي‌کنند شيخ سليم، از دل و جان به شرف‌الدین علاقه‌مند شد و از دانش و معرفت و قدرت استدلالش آگاه گشت، شرف‌الدین نیز شيخ سليم را مردی عالم و با فضيلت يافت. آنان که هر دو شيوه و اخلاق بحث علمي و مناظره را به خوبي مي‌دانستند، مباحثي را آغاز کردند که در قالب 112 نامه در کتاب مراجعات آمده است.

نامه‌هاي شيخ سليم امضاي «س» داشت که نماينده اسم سليم و همچنين «سني» بود و نامه‌هاي شرف‌الدین با امضاي «ش» نوشته مي‌شد که هم به لقبش «شرف‌الدین» و هم مذهبش «شيعة» اشاره داشت. يکي از پژوهشگران مصري دکتر حامد حنفي داوود از استادان دانشگاه عين شمس قاهره در مقدمه‌اي که بر کتاب «المراجعات» نوشته مي‌گويد «اهميت کتاب «المراجعات» وقتي به خوبي روشن مي‌شود که ما به زمان انتشار آن رجوع کنيم و به وقتي که در دسترس سني و شيعة قرار گرفت تا آن را بخوانند. مؤلف اين کتاب را در اوایل قرن چهاردهم، در خلال دهه سوم و چهارم اين سده منتشر ساخت.

* علامه شرف‌الدین پس از 87 سال عمر با برکت در نجف اشرف آرام گرفت در فترتي بحراني و خطرناک که ايادي استعمار با سرنوشت مسلمين بازي مي‌کردند و براي رسيدن به مقاصد پست خويش هیچ وسيله‌اي بهتر از تفرقه افکني در ميان مسلمين و بهره‌گيري از اختلافات مذهبي، آنان مي‌کوشيدند تا بدین وسيله عظمت جهان عرب و اسلام را پايمال کنند و اين شکاف‌افکني در اوایل اين قرن به اوج خود رسيده بود». سيدعبدالحسين شرف‌الدین بعد از گذراندن عمري تلاش در راه اتحاد مسلمين و مبارزه با استعمار و به جاي نهادن آثار متعددي در شناخت مذهب شيعة و دعوت به وحدت مسلمين به سال 1377 هجري قمری در لبنان درگذشت و پيکرش در نجف اشرف در جوار جد بزرگوارش حضرت علي عليه‌السلام به خاک سپرده شد.